

quidem bullæ summorum Pontificum fuerunt receptæ tanquam infallibiles definitiones circa facta dogmatica. Ergo 3°, etc.

Petitur utrum definitio Ecclesiæ circa factum dogmaticum particulare, an, v. g., quinque Propositiones Jansenii in ipsius libro contineantur, sit de fide divina?

R. Juxta nonnullos, non esset de fide divina: tunc enim dicunt non assentiri præcise ob veracitatem Dei eam revelantis, sed ob auctoritatem Ecclesiæ eam definientis. Hæc autem fides quæ hujusmodi facto ab iisdem theologis adhibetur, post D. de *Pérefixe* apud *Tournely*, et *Bossuet*, *Lettres aux religieuses de Port-Royal*, appellatur *ecclesiastica*, medium tenens inter fidem divinam et fidem humanam. Longe tamen distat a fide humana ex natura sua fallibili, dum fides ecclesiastica infallibili nititur motivo. Ex supradictis enim, Ecclesia infallibiliter pronuntiat circa facta dogmatica.

Nos vero æstimamus hanc fidem ad fidem divinam revocandam esse. Immediate quidem auctoritate Ecclesiæ nititur; sed, ob summam Dei auctoritatem, credimus Ecclesiam circa hujusmodi facta infallibilem esse. Ergo, etc.

Attamen, qui *simpliciter* diceret Ecclesiam circa prædictum factum infallibilem non esse, *formaliter hæreticus* dici non posset, quia propositioni certo revelatæ et definitæ non adversaretur. Qui autem consensum internum judicio Alexandri VII denegaret, hæreticus esset: contra expressam enim Romani Pontificis definitionem ageret. Res illustratur exemplo: qui negaret concilium Tridentinum esse œcumenicum, hæreticus non esset: qui vero assensum uni ex definitionibus ejus recusaret, ab hæresis labe excusari non posset. Ergo.

Soluntur objectiones.

Obj. 1°. Ecclesia dici non potest infallibilis circa facta quæ modo approbat et modo condemnat: atqui Ecclesia

approbavit facta dogmatica et eadem postea damnavit, nempe tria Capitula, quæ approbata fuerunt in concilio Chalcedonensi et damnata in secundo concilio Constantinop. Ergo.

R. Nego minorem et ejus probationem. Tria Capitula fuerunt damnata in quinto concilio generali, *ut supra notavimus*; at falsum est ea in concilio Chalcedonensi fuisse approbata. Nam 1° in eo concilio nulla facta est mentio Theodori Mopsuesteni. 2° Theodoretus et Ibas declarati sunt orthodoxi et sedibus suis restituti, illorum vero opera nullo modo admissa fuerunt ut orthodoxa: porro auctores declarari potuerunt orthodoxi, licet eorum opera non approbarentur. Enim vero non declarati sunt orthodoxi, nisi postquam epistolæ S. Leonis ad Flavianum patriarcham Constantinop. subscripserunt, et anathema Nestorio ejusque erroribus dixerunt; Ibas negavit epistolam ad Marim esse suam. Illa autem agendi ratione sua opera sufficienter retractabant, aut manifestabant se in pravo sensu ea non intellexisse. Falsum est ergo tria Capitula in concilio Chalcedonensi fuisse approbata.

Aliunde, plurimi theologo contendunt concilium Chalcedonense non fuisse œcumenicum quando causas Theodoretum et Ibas judicavit, quia S. Leo ei consensisse non videtur quoad istud factum; legatos enim miserat sub expressa conditione quod sola fides tractaretur, ut patet ex ipsius epistola ad Maximum, Antiochenum patriarcham. *Labbe*, t. IV: « Si quid sane, *inquit*, ab his fratribus quos ad sanctam synodum vice mea misi, præter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibeatur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab Apostolica Sede sunt directi. » Ergo causis a fide distinctis non consentiebat.

Quædam objiciuntur verba epistolæ Pelagii II, summi pontificis, ad episcopos Histrienses, sed unica observatione facile solvuntur; totus enim erat Pontifex ut Histriensibus episcopis persuaderet tria Capitula, post definitionem V concilii generalis, nulla ratione propugnari

posse: admittebat ergo infallibilem auctoritatem Ecclesiae in iudicandis huiusmodi factis.

Palavicinus etiam dicit, Hist. conc. Trid. lib. 9, c. 18, n. 9, controversiam de tribus Capitulis non pertinuisse ad infallibilem Ecclesiae auctoritatem: verum unicuique attente legenti patebit id Palavicinum intelligere de Theodori, Theodoreti et Ibae personis, non de eorum erroribus. Ergo.

Obj. 2°. Cardinales Baronius, Bellarminus et de Turcremata vindicant Honorium summum pontificem ab omni errore: atqui tamen in sexta synodo generali, Constantinop. III, damnatus fuit tanquam haereticus: ergo.

R. 1°. Etiamsi illustres illi Cardinales doctrinam nobis oppositam tenuissent, nihil absolute contra nos sequeretur; evidens est enim eorum auctoritatem tot rationibus et manifestis sanctae Sedis Apostolicae iudiciis prevalere non posse.

R. 2°. Dist. maj. Tres dicti cardinales vindicant Honorium ab omni errore, et arbitrantur eum a sexta synodo non fuisse damnatum, *concedo*; et arbitrantur illum fuisse damnatum, *nego maj.* Equidem tres supradicti cardinales magno zelo conantur ab omni errore Honorium purgare, sed auctoritatem sexti concilii non ideo labefactare volunt; nam alias afferunt rationes ut illum a nota erroris immunem faciant: scilicet, internam ipsius mentem in scribendis epistolis spectant, vel asserunt acta concilii sexti fuisse corrupta. Ergo.

Obj. 3°. Sententia nostra de potestate Ecclesiae circa facta dogmatica est nova: ergo rejicienda est.

R. Nego ant. Illa enim sententia non est nova quae semper fuit in usu: atqui sententia nostra circa facta dogmatica, semper fuit in usu, sicut in probatione diximus. Non quidem eodem modo et eadem praecisione exprimebatur, quia nondum prodierant disputationes postea exortae; sed Ecclesia jugiter damnavit haereticorum verba et libros, v. g., Origenis, Arii, Pelagii, Nestorii, Eutychetis, etc. Ergo.

ARTICULUS QUARTUS.

DE AUCTORITATE ECCLESIAE IN CANONIZATIONE ET BEATIFICATIONE SANCTORUM.

Canonizatio est solemne Ecclesiae iudicium de sanctitate alicujus viri in catholica religione defuncti, cum praecipio religiosum illi cultum exhibendi.

Beatificatio est licentia a summo Pontifice concessa ut aliquis defunctus appelletur *Beatus*, et in aliqua regione, ecclesia aut familia quidam illi exhibeatur cultus religiosus.

Unde canonizatio in pluribus differt a beatificatione. 1° Enim in canonizatione praecipitur ut aliquis pro sancto habeatur et cultus ei rependatur; in beatificatione vero cultus tantum permittitur. 2° Canonizatio ad totam respicit Ecclesiam et beatificatio intra provinciam, diocesim, civitatem, parochiam aut monasterium saltem ordinarie coarctetur. 3° Canonizatio est sententia definitiva de viri sanctitate ab omnibus reverenda et colenda; at in beatificatione iudicium quod fertur non est ultima et definitiva sententia de beatificati sanctitate.

Per multa saecula episcopi sua auctoritate cultum religiosum hominibus cum characteribus sanctitatis mortuis decernebant; illa cultus institutio erat particularis canonizatio, seu melius, ut observat Benedictus XIV, beatificatio; nam praecipuum episcopi ultra limites suae diocesis extendi non poterat. Ille ergo cultus necessario erat limitatus, et cunctos Ecclesiae fideles obligare non poterat, nisi, a singulis episcopis per orbem successive admissus, fieret catholicus: improprie ergo ille cultus diceretur canonizatio, siquidem canonizatio ex definitione ad totam per se respicit Ecclesiam.

Mos iste sanctos canonizandi, seu potius beatificandi, usque ad duodecimum saeculum existit. S. Ulricus, Augustanus Episcopus, primus fuit solemniter canonizatus

a summo Pontifice, scilicet a Joanne XV, anno 993; secundus fuit S. Simeon, solitarius, a Benedicto IX, anno 1042; et tertius S. Geraldus, episcopus Tullensis, ab eodem Benedicto IX, anno 1050. Ultimus, juxta antiquam formam in sanctorum numerum relatus, fuit S. Galterius (*S. Gauthier*), abbas S. Martini Pontisaræ, quem archiepiscopus Rothomagensis canonizavit anno 1153.

Alexander III et Innocentius III, in fine duodecimi sæculi, advertentes multos abusus circa cultum sanctorum ex nimia episcoporum facilitate aut credulitate sæpius exoriri, prohibuerunt ne deinceps aliquis pro sancto haberetur aut coli inciperet sine Romani pontificis approbatione. Urbanus VIII, per bullam anni 1634, non solum canonizationem, sed ipsam beatificationem et quidquid ad cultum servorum Dei pertinet, Apostolicæ Sedi reservavit. *Hisnotatis*,

Queritur an Ecclesia sit infallibilis in canonizatione et beatificatione sanctorum.

Certum est 1° canonizationem particularem, seu beatificationem æquipollentem, ut eam vocat Benedictus XIV, ab episcopo vel a metropolitano factam, nusquam haberi potuisse tanquam infallibile Ecclesiæ judicium; nam privilegium infallibilitatis episcopis singulatim sumptis, præter Romanum pontificem, non competit: atqui tamen in his casibus non reperitur judicium totius Ecclesiæ, sed tantum alicujus episcopi, aut ad summum quorundam episcoporum. Ergo nisi aliquis privatim olim canonizatus, postea per orbem universum habitus fuerit ut sanctus, infallibiliter constare non potest illum esse sanctum.

2° *Velut certum communiter admittitur* Ecclesiam non esse infallibilem in simplici servorum Dei beatificatione. Nam 1° illud solum judicium haberi debet ut infallibile quod absolute et definitive fertur: atqui in beatificatione judicium Ecclesiæ non fertur absolute et definitive, siquidem tota causa de novo instruitur quando de beatificatione ad canonizationem transitur. 2° Illud judicium

ut infallibile haberi non debet quod ad universam non dirigitur Ecclesiam, quemadmodum supra jam exposuimus. 3° In beatificatione nihil præcipitur, sed tantum aliqua fit concessio: porro de natura concessionis Ecclesiæ non est absolute ut sit infallibilis. Ita Benedictus XIV, in eruditissimo opere de Canonizatione sanctorum, l. 1 de Beatif., c. 42, n. 12. Qui tamen contra publicam beatificationis sententiam insurgeret, temeritatis notam declinare non posset. Nunc igitur de sola canonizatione solemniter agitur.

PROPOSITIO.

Solemne Ecclesiæ judicium circa sanctorum canonizationem est infallibile.

Prob. auctoritate et ratione.

1° *Auctoritate.* Summi Pontifices, saltem a multis sæculis, servos Dei solemniter canonizant, seu inter sanctos annumerant, et jubent ut cultus religiosus eis exhibeatur, cunctis episcopis tacentibus: at si tale decretum esset falsum, Ecclesia fideles induceret in errorem, ut patet. Ergo.

2° *Ratione.* Illud enim admitti non potest quod cultum religiosum erga omnes sanctos subverteret, Ecclesiam contemptui exponeret, et ejus sanctitatem labefactaret: atqui talis esset sententia docens Ecclesiam in canonizatione sanctorum esse fallibilem. 1° Cultum religiosum erga omnes sanctos subverteret; si enim semel admittatur Ecclesiam errare posse in agnoscenda alicujus defuncti sanctitate, unusquisque dubitare poterit de legitimitate cultus erga insigniores sanctos præscripti. 2° Ecclesiam contemptui exponeret; in ea enim opinione, impii, hæretici et perditii homines semper exprobrare possent Ecclesiæ quod forte inimicis Dei et reprobis religiosos tribuat honores, et nulla ratione firma redargui possent. 3° Sanctitatem Ecclesiæ labefactaret; Ecclesia

quippe debet esse sancta in suo cultu : at, prædicta opinione semel admissa, non esset sancta in suo cultu, siquidem cultum objecto prorsus indigno forsitan exhiberet. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Sanctitas alicujus viri pendet a factis personalibus : at Ecclesia de factis personalibus infallibiliter non judicat : ergo.

R. Dist. min. Ecclesia de factis personalibus infallibiliter non judicat, si in se spectentur, *conc.* ; si in aliquo casu cum puritate doctrinæ Evangelicæ essentialiter jungantur, *nego min.* Itaque fatemur Ecclesiam de factis personalibus in se sumptis infallibiliter non judicare ; at ubi illa facta, propter aliquam circumstantiam, essentialiter cum puritate doctrinæ Evangelicæ junguntur, de illis infallibiliter judicare debet Ecclesia ; nam de doctrina Evangelica infallibiliter judicat : necesse est igitur ut infallibiliter de iis judicet quæ ad tale iudicium essentialiter prærequiruntur : porro, in solemnibus canonizationis sententia, facta quæ sanctitatem viri probant, cum puritate doctrinæ Evangelicæ essentialiter conjunguntur ; nam puritas doctrinæ Evangelicæ necessario exigit ut cultus religiosus alicui non sancto nomine totius Ecclesiæ et præcepto ejus non rependatur. Ergo. Unde Benedictus XIV, opere citato, l. 1, c. 44, n. 4 : « Omnibus » prædictis objectis unica solidissima responsione satisfit, si dicatur, quidquid ex materiæ et testinm qualitate pro infallibilitate desumitur, plene submoveri ex divina Providentia et Spiritus sancti præsentia. »

Obj. 2°. Multi honorantur ut sancti qui ab episcopis tantum aut archiepiscopis per iudicium fallibile fuerunt canonizati : a pari non necesse est ut solemnibus Ecclesiæ sententia sit infallibilis.

R. Nego conseq. et paritatem. Ratio disparitatis est, quod in priori casu cultus religiosus nomine totius Ecclesiæ non exhibetur. Itaque si error de facto existat, in

totam Ecclesiam refundi non potest, nec idcirco promissionibus Christi opponitur. In posteriori vero hypothesi, error tribuendus foret Ecclesiæ, et promissis Christi adversaretur, ut diximus. Ergo.

Nec sufficeret dicere errorem in eo casu esse tantum materialem, ac proinde non culpabilem, ut, v. g., quando adoratur hostia quæ falso putatur consecrata ; nam repugnat Ecclesiam directe approbare errorem contra bonos mores et Dei honorem : atqui hujusmodi errorem directe approbaret Ecclesia, si publicum decerneret cultum alicui non sancto. Quando autem adoratur hostia quæ falso putatur consecrata, est error facti particularis qui in Ecclesiam refundi non potest ; nam Ecclesia non decernit talem hostiam esse consecratam ; contra vero judicat talem hominem esse sanctum, et cultum illi exhibendum. Ergo.

Obj. 3°. Pluries deleta sunt nomina sanctorum in Martyrologio et in Breviario Romano : at quæcumque in Martyrologio et Breviario Romano inscribuntur, ab universa Ecclesia censentur approbata. Ergo.

R. Nego min. Ea enim reputari non possunt ab universa Ecclesia approbata, quæ ei non proponuntur ut definita et cunctos fideles obligantia : porro ea quæ reperiuntur in Martyrologio et in Breviario Romano non proponuntur ut definita et cunctos fideles obligantia ; Benedictus enim XIV expresse declarat, l. 4, part. 2, c. 13, n. 8, facta historica quæ in Breviario Romano referuntur, licet non modicam mereantur fidem, posse tamen novo examini subjici, etiam a privatis hominibus, modo id fiat modeste et cum gravi fundamento ; et ibidem, c. 17, n. 9, hæc habet illustris Pontifex : « Asserimus Apostolicam Sedem non judicare inconcussæ esse et certissimæ veritatis quæcumque in Martyrologium Romanum inserta sunt... quod optime colligitur ex mutationibus et correctionibus a sancta ipsa Sede demandatis. » Ergo. Nihil a fortiori concludi potest ex *Legendis* in aliis libris contentis.

Nec pariter habenda est ut definita sanctitas eorum

quorum corpora aut aliæ reliquiæ insignes, sive cum nomine proprio, sive cum imposito, alicui Ecclesiæ a summo Pontifice etiam cum Litteris authenticis traduntur.

Quæritur utrum infallibilitas Ecclesiæ circa sanctorum canonizationem ad fidem divinam pertineat.

R. Eodem modo de hac infallibilitate judicandum est ac de infallibilitate circa facta dogmatica. De fide divina videtur Ecclesiam jus habere infallibiliter pronuntiandi in canonizationibus sanctorum; nam Ecclesia infallibilis est circa morum præcepta: canonizatio autem sanctorum ad præcepta morum pertinet, *ut in probatione observavimus*. At posito solemnī Ecclesiæ decreto de alicujus viri sanctitate, constatne fide divina hunc virum esse sanctum? Disputant inter se theologi; communius tenetur hoc factum ad fidem divinam non pertinere. Benedictus XIV, momenti utriusque opinionis scite et perite, pro more suo, libratis, sic concludit: « Videtur igitur » nobis utraque opinio in sua probabilitate relinquenda, » usquequo Sedis Apostolicæ judicium prodeat; » de Canon. l. 1, c. 45, n. 27. Valde tamen temerarius foret qui contra aliquod canonizationis decretum insurgeret. Melchior *Canus*, lib. 5, c. 5, versus finem, eum vocat temerarium, impudentem ac irreligiosum.

PARS TERTIA:

DE CAPITE ET MEMBRIS ECCLESIAE.

Dicemus 1° de capite, et 2° de membris Ecclesiæ.

CAPUT PRIMUM.

DE CAPITE ECCLESIAE.

Certum est existere supremum et invisibile caput totius Ecclesiæ visibilis, nempe Christum, *qui*, ut ait

Apostolus, Coloss. 1, 18, *est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens*. Sed quæritur utrum aliud existat caput Ecclesiæ, vices Christi super terram gerens, et visibilem primatum in tota Ecclesia tenens? Si hujusmodi existat caput universale pro tota Ecclesia, alius sine dubio esse non potest quam pontifex Romanus; alius enim non est in mundo qui talem prærogativam sibi adscribere possit.

Primatus autem duplex esse potest, scilicet alius honoris et alius jurisdictionis. Primatus honoris ille est quo aliquis primum locum inter cæteros obtinet, sed absque ulla superiori potestate, qualis est, v. g., præses in cœtu deliberante ex æqualibus membris composito. Primatus jurisdictionis ille est quo aliquis non solum in cœtu primum locum obtinet, sed reipsa aliis superior constituitur et supremam habet potestatem.

Primatus potest iterum vel esse tantum juris ecclesiastici, ut in archiepiscopis, primatibus et patriarchis; vel juris divini, si ab ipso Christo fuerit institutus. Schismatici et hæretici non ægre concederent pontifici Romano quemdam honoris primatum, vel etiam admitterent illum superiorem aliquam olim habuisse jurisdictionis potestatem, sed tantum juris ecclesiastici, quam deinceps Ecclesia ab eo auferre potuit. Ita sentiunt Græci, qui pontifici Romano subjecti fuerunt usque ad tempora patriarchæ Photii, circa annum 887. Catholici vero unanimiter contendunt Romanum pontificem semper habuisse jure divino primatum, non tantum honoris, sed jurisdictionis, in tota Ecclesia. Ut ergo ad ipsa rerum exordia ascendamus, examinabimus 1° an Christus concesserit Petro præminentiam auctoritatis supra alios Apostolos, et 2° an illa præmentia ad episcopum Romanum integra transierit. Hinc in quatuor articulos præsens caput dividemus: 1us erit de primatu B. Petri; 2us de primatu Romani pontificis; 3us de ejusdem monarchia, et 4us de consecrariis ejus primatus.